

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/31/2014
Identifikačné číslo spisu:	1011200976
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1011200976.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu: L. A., bytom O., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 28689-2/2011-BA zo dňa 08.04.2011, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/95/2011-51 zo dňa 13.02.2014, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/95/2011-51 zo dňa 13. februára 2014 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 28689-2/2011-BA zo dňa 08.04.2011 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 28689-2/2011-BA zo dňa 08.04.2011, ktorým žalovaný podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zmenil a doplnil výrokovú časť tak, že sociálna poisťovňa pobočka Bratislava - okolie podľa § 144 ods. 1 a § 277 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. predpísala žalobcovi za obdobie od 13.07.1998 do 30.11.1998 poistné na nemocenské poistenie v sume 22,07 € a poistné na dôchodkové zabezpečenie v sume 126,34 €, spolu v sume 148,41 €.

V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd uviedol, že žalobca v žalobe ako aj v odvolaní sa bránil s tým, že túto oznamovaciu povinnosť si splnil voči žalovanej dokonca opakovane. Túto skutočnosť však ani žalovanému ani súdu nevedel relevantným spôsobom preukázať, preto sa Krajský súd v Bratislave v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom žalovaného, že nepreukázaním právne relevantnej skutočnosti, ktorou je splnenie oznamovacej povinnosti v súlade so zákonnou úpravou právo Sociálnej

poist'ovne predpísať žalobcovi poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 13.07.1998 do 30.11.1998 sa nepremlčuje. Na pojednávaní dňa 13.02.2014 zástupkyňa žalovaného doložila do spisu žalobcove odvolanie voči rozhodnutiu č. 700-0340044710-GC04/10, ktoré žalovaný doručil Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava, pobočka okolie dňa 04.03.2010. Zrejme omylom bolo toto odvolanie označené ako „Výjadrenie k rozhodnutiu“. Napriek tejto skutočnosti posúdil žalovaný správny orgán podanie žalobcu podľa jeho obsahu a vyhodnotil ho ako odvolanie a ako o takom preskúmaným rozhodnutím aj rozhodol. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný správny orgán v danom prípade nerozhodoval v režime mimoodvolacieho konania (tak, ako to vyplynulo zo záverov uznesenia NS SR), ale rozhodoval v riadnom odvolacom konaní. Skutočnosť, že by žalovaný nerozhodoval v riadnom odvolacom konaní nevyplýva ani z textu samotného rozhodnutia. Ukončenie poistného vzťahu žalobca nijako nepreukázal.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac, že z rozhodnutia prvostupňového súdu je zrejmé, že súd sa vôbec neriadil právnym záverom odvolacieho súdu a bez riadneho doplnenia dokazovania rozhodol opäť nezákonne. Súd sa však podľa zdôvodnenia vôbec nezaoberal tým, že ak ide o novú listinu v spise, prečo táto listina bola založená do spisu až 13.02.2014, kde sa táto listina doteraz nachádzala, či naozaj ide o odvolanie, na základe čoho rozhodoval žalovaný o odvolaní. Taktiež súd vôbec nezaujímal, či prostou náhodou žalovaný nemá založený i iný spis, z ktorého predkladá vždy len listiny účelovo tak, aby súd nemohol rozhodnúť objektívne. V neposlednom rade žalobca vytýka súdu prvého stupňa, prečo nežiadal tak, ako je to uvedené v rozhodnutí najvyššieho súdu, od žalovaného predložiť listiny o splnení si oznamovacej povinnosti žalobcu. Žalovaný tieto listiny by mal mať, ak by viedol riadne svoju spisovú dokumentáciu. Preto i v spojení s postupom žalovaného je dôvodná obava, že tento má v listinách absolútny neporiadok, keď listiny, ktoré by mali byť v spisovom materiáli zakladá do spisu po uplynutí 4 rokov. Navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie alebo aby zmenil rozsudok krajského súdu, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že žalobca nesplnil oznamovaciu povinnosť v súlade s § 18 zákona NR SR Č. 274/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov a odhlášku z nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia ku dňu 31.12.2000 nepodal. Na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Sžo/33/2012, Sociálna poisťovňa, ústredie, vyžiadala z pobočky Sociálnej poisťovne celú administratívnu zložku týkajúcu sa žalobcu. Spisová zložka bola predložená Krajskému súdu v Bratislave k nahliadnutiu na pojednávaní dňa 13.02.2014. Tvrdenie žalobcu, že Sociálna poisťovňa stratila spisový materiál a že nemá riadne vedenú spisovú dokumentáciu sa javí ako účelové. Spisová dokumentácia žalobcu je riadne vedená v pobočke Sociálnej poisťovne od času, kedy žalobca nadobudol právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. V spisovej zložke sú všetky doklady vedené chronologicky - živnostenský list, pracovné zmluvy žalobcu, výpisy zo živnostenského registra, údaje z Daňového riaditeľstva, prehľady platieb poistného, platobné výmery, ktorými bolo žalobcovi predpísané poistné za predchádzajúce obdobia z dôvodu neplnenia jeho odvodovej povinnosti, listy žalobcu doručené pobočke Sociálnej poisťovne a Exekútorskému úradu, prehľady poistných rolí, potvrdenia o trvalom pobyte, a taktiež prihlášky a odhlášky z poistenia, ktoré žalobca v období, od ktorého má status samostatne zárobkovo činnnej osoby, predložil pobočke Sociálnej poisťovne. Odhláška žalobcu z nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia ku dňu 31.12.2000 sa však v celej spisovej zložke nenachádza. Nie je zrejmé, prečo by práve túto odhlášku Sociálna poisťovňa stratila, keď všetky ostatné doklady sa v spisovej zložke nachádzajú. Skutočnosť, že žalobca si ku dňu 31.12.2000 nesplnil oznamovaciu povinnosť a nepredložil pobočke Sociálnej poisťovne odhlášku z nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, preukazuje aj korešpondencia medzi Sociálnou poisťovňou, pobočka Bratislava, a Sociálnou poisťovňou, pobočka Senica, ktorá bola taktiež predložená na pojednávaní dňa 13.02.2014. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava dňa 16.05.2000 odstúpila Sociálnej poisťovni, pobočka Senica, spisový materiál žalobcu z dôvodu, že 28.02.2000 bolo Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava, doručené potvrdenie z Registra obyvateľov SR Banská Bystrica, z ktorého vyplýva, že žalobca od 30.11.1998 zmenil adresu trvalého pobytu (O.), a na základe tejto zmeny mal byť od uvedeného dátumu vedený v Sociálnej poisťovni, pobočka Senica. Uvedenú skutočnosť žalobca aj napriek jeho oznamovacej povinnosti pobočke Sociálnej poisťovni neoznámil. Sociálna poisťovňa,

pobočka Senica, listom zo dňa 03.07.2000 vyzvala žalobcu, aby predložil ústrižok odhlášky (časť „B“ preukazujúca podanie odhlášky a prihlášky z poistenia) zo Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, a zároveň priniesol vyplnenú prihlášku do poistenia v Sociálnej poisťovni, pobočka Senica. Vzhľadom na to, že žalobca na výzvu nereagoval, Sociálna poisťovňa, pobočka Senica listom zo dňa 04.09.2000 opätovne vyzvala žalobcu na splnenie si jeho zákonnej povinnosti. Keďže sa žalobca do pobočky Sociálnej poisťovne podľa miesta svojho trvalého pobytu nedostavil, Sociálna poisťovňa, pobočka Senica dňa 08.03.2001 vrátila celú spisovú dokumentáciu žalobcu Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava (v súčasnosti je žalobca opäť vedený ako poistenec v Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava, vzhľadom na adresu trvalého pobytu). Z uvedeného je zrejmé, že ak by žalobca podal ku dňu 31.12.2000 odhlášku z nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia, Sociálna poisťovňa, pobočka Senica, by nevrátila dňa 08.03.2001 spisovú dokumentáciu žalobcu s poznámkou, že žalobca na výzvy nereaguje a do poistenia sa nezaregistroval. Na základe uvedeného žalovaný navrhuje, aby odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil napadnuté rozhodnutie - rozsudok krajského súdu ako vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné priznať úspech. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.05.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 144 ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení, sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume.

Podľa § 277 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ak povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania a povinnosť platiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu vznikla pred 1. januárom 2004 a táto povinnosť nebola do 31. decembra 2003 splnená, pri ich platení a vymáhaní sa po 31. decembri 2003 postupuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999 (ďalej len „zákon o sociálnej poisťovni“), poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sú povinní platiť samostatne zárobkovo činné osoby.

Podľa § 4a ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) za samostatne zárobkovo činné osoby sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú osoby, ktoré majú oprávnenie prevádzkovať živnosť.

Podľa § 14 ods. 8 zákona o sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999, osoby uvedené v odseku 1 písm. b) a c), ktoré sú zúčastnené na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, nie sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti a z činnosti spolupracujúcej osoby, ak ich príjem z tejto činnosti nie je vyšší, ako je výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie.

Podľa § 18 ods. 4 prvá veta zákona o sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999, samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa v pobočke príslušnej (pozn. sociálnej poisťovne) podľa miesta svojho trvalého pobytu najneskôr do ôsmich dní od vzniku oprávnenia na prevádzkovanie činnosti zakladajúcej účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení a odhlásiť sa v rovnakej lehote od zániku oprávnenia na prevádzkovanie činnosti zakladajúcej účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení.

Podľa § 18 ods. 7 zákona o sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999, prihlásenie a odhlásenie sa musí vykonať na tlačive, ktorého obsah a formu určí Sociálna poisťovňa.

Podľa § 24 ods. 1 zákona o sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999, právo predpísať poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

Podľa § 24 ods. 3 zákona o sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.03.1999, ak osoby uvedené v § 14 ods. 1 písm. b) a d) nespĺnili oznamovaciu povinnosť uloženú týmto zákonom, právo predpísať poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sa nepremlčuje.

Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 209 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní alebo o opravnom prostriedku. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

Podľa § 209 ods. 3 prvá veta zákona o sociálnom poistení, výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného.

Keďže rozhodnutie správneho orgánu vydaného v správnom konaní predstavuje aplikáciu hmotnoprávnej normy, podmienkou je súlad s predpismi hmotného práva, na základe ktorých je vydávané. Obdobne rozhodnutie musí byť v súlade s predpismi procesného práva, ktoré zabezpečujú uplatnenie zásady zákonnosti a vecnej správnosti v procese rozhodovania. Najdôležitejšou časťou rozhodnutia je výrok, pretože obsahuje rozhodnutie vo veci, ktorá musí byť jednoznačne špecifikovaná. Iba vo výroku rozhodnutia možno vysloviť vznik, zmenu alebo zánik individuálneho právneho aktu, ktorým sa zakladajú práva, určujú povinnosti, prípadne menia právne vzťahy. V tejto časti rozhodnutia sa tiež autoritatívne deklarujú určité právne stavy. Výrok však musí byť formulovaný presne, určito, stručne a

musí úplne vyjadrovať vyriešenie veci, ktorá je predmetom správneho konania. Z výroku musí byť predovšetkým zrejmé, čo bolo predmetom rozhodovania, na základe akého právneho predpisu a ktorého ustanovenia správny orgán rozhodoval (R 108/1999).

Aj keď rozhodnutie žalovaného č. 28689-2/2011-BA zo dňa 08.04.2011 obsahuje zákonom predpísané náležitosti, najvyšší súd konštatuje, že dôvodom nepreskúmateľnosti rozhodnutia je nepresná a neurčitá formulácia výroku spomínaného rozhodnutia žalovaného, nakoľko neobsahuje hmotnoprávne ustanovenie právneho predpisu, na základe ktorého bolo rozhodnuté o predpísaní poistného na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení za obdobie od 13.07.1998 do 30.11.1998. Uvedený výrok rozhodnutia obsahuje len procesnoprávne ustanovenia právneho predpisu upravujúce najmä právomoc žalovaného predpisovať poistné (§ 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení), okruh pôsobností pobočiek žalovaného (§ 178 ods. 1 zákona o sociálnom poistení) a prechodné ustanovenie týkajúce sa situácie, kedy vznikla povinnosť platiť poistné pred 01.01.2004 a táto povinnosť nebola do 31.12.2003 splnená (§ 277 ods.1 zákona o sociálnom poistení), avšak hmotnoprávne ustanovenie právneho predpisu (titul), na základe ktorého prvostupňový správny orgán spolu so žalovaným rozhodol o predpísaní poistného, vo výroku absentuje.

Aj keď žalovaný sa k titulu predpísaného poistného vyjadril v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia, najvyšší súd musí ďalej skonštatovať, že dôvody rozhodnutia uvedené v jeho odôvodnení nie sú účastníka správneho konania (konania o predpísaní poistného) záväzné a navyše, žalovaný sa s námietkou žalobcu, v rámci ktorej žalobca namietal, že v období za ktoré mu prvostupňový správny orgán predpísal poistné, bol zamestnancom zamestnávateľa, ktorý mal zákonnú povinnosť za neho toto poistné zaplatiť, nevysporiadal dostatočne jasným spôsobom. Odvolací súd dodáva, že nebolo logicky a zrozumiteľne zdôvodnené, prečo mal žalobca platiť poistné za spomínané obdobie, aj keď v tomto období už bol zamestnancom. Je potrebné teda skonštatovať, že bolo porušené aj ustanovenie § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je pre nedostatočný výrok a nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov nepreskúmateľné, a preto v zmysle ust. § 250ja ods. 3 druhá veta rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/95/2011-51 zo dňa 13.02.2014 mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. 28689-2/2011-BA zo dňa 08.04.2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250k ods.1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca, hoci bol v konaní úspešný, si náhradu trov konania neuplatnil a žalovaný právo na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.